

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi'nde

PROF. DR. M. YAŞAR KANDEMİR İLE

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

EŞ - ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L - MUSTAFÂ

— KÂDİ İYÂZ —

153. Ders | 22.Eylül.2019, Pazar

Ders Konusu:

2. BÖLÜM: Resûl-i Ekrem'in İnsanlar Üzerindeki Hakları

4. KISIM: Resûl-i Ekrem'e Salâtü Selâm Getirmenin Farz Oluşu ve Fazileti

9. FASIL: Mescid-i Nebevi'yi Ziyâret Edebî

KİTAPTAKİ YERİMİZ

Arapça Kaynak sf. 597 | Türkçe Şerh, Cilt.2 - sf. 509

Dersin Video, Ses Kayıtlarına
ve Kaynaklı Ders Notlarına

www.sifaiserif.com

adresinden veya karekodu okutarak
erişebilirsiniz.

Şifa-i Şerif Hakkında Kısa Bilgi:

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

Eserin Türkçe Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt)

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

“Medine’de Yaşayana Şefâat Ederim”

Abdullah ibni Ömer radiyallahu anhumâ ile bir grup sahâbînin rivâyetine göre Resûl-i Ekrem Efendimiz Medine hakkında şöyle buyurmuştur:

“Medine’de yaşamaktan dolayı başına gelecek sıkıntılara katlanan kimseye kıyâmet gününde (sıkıntılara katlanmıştır, orada ibâdet ve tâatta bulunmuştur diye) şâhitlik eder ve şefâatçi olurum.”³

١٥٠٨ - وَرَوَى ابْنُ عُمَرَ ، وَجَمَاعَةٌ مِنَ الصَّحَابَةِ ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ فِي الْمَدِينَةِ : « لَا يَصْبِرُ عَلَى الْأَوَائِهَا ، وَشِدَّتِهَا أَحَدٌ ، إِلَّا كُنْتُ لَهُ شَهِيداً - أَوْ شَفِيعاً - يَوْمَ الْقِيَامَةِ » (٣) .

Kādî İyâz’ın “bir grup sahâbî” tarafından rivâyet edildiğini söylediği bu hadîs-i şerîfi, ashâb-ı kirâmdan, İbni Ömer’den başka Câbir ibni Abdillâh, Sa’d ibni Ebî Vakkâs, Ebû Saîd el-Hudrî, Ebû Hüreyre, Esmâ binti Umeys de rivâyet etmiştir.

Hadîs-i şerîf hakkında bir teknik bilgi verelim: Bu hadisin metninde görülen “şehîden ev şefîan” ifâdesindeki “ev” edatı, râvinin şek ve tereddüdünü göstermez. Yani hadîs-i şerîfi, “Peygamber Efendimiz ben ona ya şâhitlik ederim veya şefâat ederim, dedi” şeklinde tercüme etmemelidir. Buradaki “ev” edatını, diğer bir atıf harfi olan “ve” ile tercüme etmek gerekir. Zâten hadisi rivâyet eden

onca sahâbî de metindeki bu edatın tereddüt ve şek anlamında olmadığını belirtecek şekilde rivâyet etmiştir.

Hadîs-i şerîfteki, “Kıyâmet gününde ona şâhitlik eder ve şefâatçi olurum” ifâdesini başlıca iki şekilde anlamak mümkündür: (1) Ben onların itâatkâr olanlarının iyi birer kul olduğuna şâhitlik eder, günahkâr olanlarına ise şefâat ederim. (2) Benim sağlığında vefât edenlerin itâatkâr olduğuna şâhitlik eder, benden sonra vefât edenlere ise şefâat ederim.

Peygamber Efendimiz’in âhiretteki büyük şefâatinin dışındaki şefâati, ümmetinden birinin sevabını çoğaltmak, onun kolayca hesap vermesini sağlamak gibi mak-satlarla olacaktır.

1. Ebû Ya’lâ el-Mevsilî, *Müsned* (Esed), III, 390, nr. 1865, IV, 106, nr. 2138; Heysemî, *Mecma’u’z-zevâid*, X, 77.
2. Ebû Ca’fer Ahmed ibni Nasr ed-Dâvûdî hem fakih hem de hadis âlimidir. İmâm Buhârî’nin *el-Câmiu’s-sahîh*’ini *en-Nasîha fî şerhi’l-Buhârî* adıyla şerhetmiştir; bu eser *Sahîh-i Buhârî*’nin ilk şerhlerinden biridir. Bu çalışmanın günümüze geldiği bilinmemektedir. Dâvûdî’nin günümüze gelen eserlerinden biri, İmâm Mâlik’in *el-Muvatta*’nın muhtasar bir şerhi olan *en-Nâmî fî şerhi’l-Muvatta*’, diğeri de *Kitâbü’l-Emvâl*’dir (bk. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, IX, 51).
3. Müslim, Hac 481, nr. 1377.

Medine'nin Kıymetini Bilmeyenler!

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem Medine'den başka yerlere göçenler hakkında şöyle hadisleri vardır:

"Medine kendileri için daha hayırlıdır. Ah bunu bir bilselerdi!"¹

١٥٠٩ - وَقَالَ فِيمَنْ تَحَمَّلَ عَنِ الْمَدِينَةِ^(٤): «وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ»^(٥).

Sahîh-i Buhârî'deki hadîs-i şerîfin tamamı şöyledir: "Yemen toprakları fethedilecektir. Orayı fethedenler hayvanlarıyla Medine'ye gelecek, âilelerini ve yakınlarını bu hayvanlara yükleyip Yemen'e göçeceklerdir. Ah onlar Medine'nin kendileri için hayırlı bir vatan olduğunu bir bilselerdi! Suriye toprakları da fethedilecektir. Suriye fâtihleri hayvanlarıyla birlikte Medine'ye dönecek, âilelerini ve yakınlarını onlara yükleyip Suriye'ye göçeceklerdir. Ah onlar da Medine'nin kendileri için hayırlı

bir vatan olduğunu bir bilselerdi. Irak toprakları da fethedilecektir. Orayı fethedenler de aynı şekilde hayvanlarıyla birlikte gelecek, âilelerini ve yakınlarını onlara yükleyip Irak'a göçeceklerdir. Ah onlar da Medine'nin kendileri için hayırlı bir vatan olduğunu bilselerdi, oradan hiç ayrılmazlardı." Bu mûcize, hadîs-i şerîfte geçen sıraya göre aynen gerçekleşmiş, Efendimiz hayatta iken önce Yemen fethedilmiş, onun vefâtından sonra Suriye, ardından Irak İslâm topraklarına katılmıştır.

١٥١٠ - وَقَالَ: «إِنَّمَا الْمَدِينَةُ كَالْكَبِيرِ تَنْفِي خَبْثَهَا، وَتَنْصَعُ طَيِّبَهَا»^(١).

Resûl-i Ekrem Efendimiz bir başka hadisinde de şöyle buyurmuştur:

"Medine körük gibidir; pisini dışarı atar; temizini ise saf ve berrak hâle getirir."

Fahr-i Cihân Efendimiz, bu hadîs-i şerîfi şöyle bir olay üzerine söylemiştir: Bir bedevî Resûl-i Ekrem'in huzûruna gelerek Müslüman olmuş ve ona Medine'de kalıp kendisine yardım etmek üzere bîat etmişti. Da ha sonra bedevî sıtmaya yakalanmış, Peygamber-i Zîşân Efendimiz'den yaptığı bîatı bozmasını, (belki de İslâmiyet'ten çıkıp) tekrar çöle dönmesine izin vermesini istemiş, o da ona istediği izni vermemişti. Bedevî daha sonra bir daha, bir daha gelerek isteğini tekrarlamış, Allah'ın Elçisi ona istediği izni vermeyince Medine'den

çıkıp gitmiş, bunun üzerine Fahr-i Âlem Efendimiz de yukarıdaki hadîs-i şerîfi söylemişti.¹ Burada şunu hatırlamak gerekir: Mekke'nin fethinden önce Resûlullah'a yapılan bîatlar; memleketini terk edip Medine'ye göçmek ve şartlar ne kadar kötü olursa olsun Allah'ın Resûlü'nün yanında kalıp ona destek olmak üzere yapıldı. Diğer bir ifâdeyle, Medine'de Resûlullah'ın yanında kalmak bedevî olsun, şehirli olsun herkese farzdı. Anlaşılan sözü geçen bedevînin bîatı da böyleydi.

1. Buhârî, Fezâilü'l-Medîne 5, nr. 1875; Müslim, Hac 496, nr. 1388.

1. Buhârî, Fezâilü'l-Medîne 9, nr. 1883, Ahkâm 45, 47, nr. 7209, 7211, İ'tisâm 16, nr. 7322; Müslim, Hac 483, nr. 1383.

۱۵۱۱ - وقال: «لا يخرج أحد من المدينة رغبة عنها إلا أبدلها الله خيراً منه»^(۲).

۱۵۱۲ - وَرُوي عنه عليه السلام: «مَنْ مَاتَ فِي أَحَدِ الْحَرَمَيْنِ حَاجًّا أَوْ مُعْتَمِرًا، بَعَثَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا حِسَابَ عَلَيْهِ وَلَا عَذَابَ»^(۳).

۱۵۱۳ - وفي طريق آخر: «بُعِثَ مِنَ الْآمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»^(۴).

۱۵۱۴ - وعن ابن عُمَرَ: «مَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَمُوتَ بِالْمَدِينَةِ فَلْيُمُتْ بِهَا؛ فَإِنِّي أَشْفَعُ لِمَنْ يَمُوتُ بِهَا»^(۵).

Yine Allah'ın Elçisi şöyle buyurmuştur:

«Bir kimse «لَا يَخْرُجُ أَحَدٌ مِنَ الْمَدِينَةِ رَغْبَةً عَنْهَا، إِلَّا أَدَّلَهَا اللَّهُ خَيْرًا مِنْهُ» Medine'den hoşlanmayıp oradan ayrılırsa, Allah Teâlâ onun yerine Medine'ye daha hayırlısını getirir.»²

Hadiste yerilen kimseler, Medine'yi sevmediği, beğenmediği için orayı terk edenlerdir. Başka sebep ve gerekçelerle Medine'den ayrılanlar bu tehdidin içine girmez.

Mekke veya Medine'de Ölmenin Fazîleti

Fahr-i Âlem Efendimiz'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

“Haccetmek veya umre yapmak için gelen bir kimse Mekke veya Medine'de ölürse, kıyâmet gününde Allah Teâlâ onu hesaba çekip azaba uğratmadan diriltip Cennet'e gönderir.”¹

Bu hadisin bir başka rivâyetinde şöyle bir ilâve vardır: “O kimse kıyâmet gününde tehlikeden uzak ve güven içinde olanlarla birlikte dirilitilir.”²

Abdullah ibni Ömer radiyallahu anhümâ'nın rivâyetine göre Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:

“Medine'de yaşayıp orada ölme imkânına sahip olanlar, bunu yap-sın; zira ben Medine'de ölenlere şefâat edeceğim.”³

Ölmek insanın elinde olmadığına göre, Resûl-i Kibriyâ'nın bu hadis-i şerîfiyle, Medine'de ikâmet etmeye teşvik buyurduğu anlaşılmaktadır.

2. Mâlik, *Muvatta'*, Câmî' 6. Ayrıca bk. Müslim, Hac 459, nr. 1363.

1. Dârekutnî, *es-Sünen*, II, 297-298.

2. Abdürrezzâk, *el-Musannef* (A'zamî), IX, 267; Beyhakî, *Şu'abü'l-îmân* (Zağlûl), III, 490.

3. Tirmizî, *Menâkıb* 67, nr. 3917; Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, II, 74, 104. Ayrıca bk. İbni Mâce, *Menâsik* 104, nr. 3112.

Mekke'ye Giren Güven İçinde Olur

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz yeryüzünde insanlar için yapılan ilk mâbed, âlemlere bir bereket ve hidâyet kaynağı olan Mekke'deki Kâbe'dir. Orada apaçık deliller ve İbrâhim'in makamı vardır. Oraya giren güven içinde olur.”⁴

وقال تعالى: ﴿إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ﴾ فِيهِ

ءَايَةٌ بَيِّنَةٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا ﴿[آل عمران: ٩٦ ، ٩٧].

Bu âyette üç husûsa işaret edilmektedir.

Birincisi, Kâbe'nin yeryüzünde yapılan ilk mâbed oluşudur. Bu konuda Ebû Zer el-Gıfârî diyor ki:

“Yâ Resûlallah! Yeryüzünde yapılan ilk mescid hangisidir?” diye sordum.

“Mescid-i Harâm'dır.” buyurdu.

“Sonra hangisidir?” diye sordum.

“Mescid-i Aksâ'dır.” buyurdu.

“İkisinin yapılışı arasında ne kadar zaman vardır?” diye sordum.

“Kırk sene” buyurdu ve sözünü şöyle tamamladı: “Nerede namaz vakti gelirse namazını orada kıl. Orası da bir mesciddir.”¹ **İki mescidin yapılış tarihleri arasında kırk yıl olması** şöyle açıklanmıştır: Her iki mescidi de ilk defa Hz. Âdem yapmış, daha sonra çocukları onların binasını yenilemiş, yüzyıllar sonra da Hz. İbrâhim Kâbe'yi, Hz. Dâvûd ve Süleymân da Mescid-i Aksâ'yı yenilemişlerdir.

Mekke'nin faziletiyle ilgili olarak şöyle bir hadis daha vardır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'nin değerini göstermek ve onu ne kadar sevdiğini ifâde etmek için bineğinin üzerindeyken ona şöyle seslenmiştir: “Ey Mekke! Sen Allah'ın en hayırlı ve en sevimli toprağısın! Beni senden çıkarmasalar çıkmazdım.”²

İkincisi: “Orada apaçık deliller vardır” ifâdesiyle, orada Cenâb-ı Hakk'ın kudretini ve şânının yüceliğini açıkça gösteren alâmetler bulunduğu belirtilmektedir.

Üçüncüsü de: “Orada İbrâhim'in makamı vardır” ifâdesidir. Bunun anlamı, Hz. İbrâhim'in, Kâbe'nin duvarını örerken veya insanları hacca çağırırken yahut ezân okurken üzerine bastığı ve üzerinde ayağının izinin kaldığı taş vardır, demektir.³ “Makâm-ı İbrâhim” ifâdesi Bakara sûresinin (2), 125. âyetinde de geçmektedir.

قال بعضُ المفسرين: ﴿ءَامِنًا﴾ مِنَ النَّارِ. وقيل: كَانَ يَأْمَنُ مِنَ الطَّلَبِ مَنْ أَحَدَثَ حَدَثًا [خارجاً عن الحرم] ، وَلَجَأَ إِلَيْهِ فِي الْجَاهِلِيَّةِ؛

Bu âyetteki “güven içinde olur” ifâdesini bazı müfessirler, âhirette azaptan güven içinde olur, ona Cehennem ateşi dokunmaz şeklinde tefsir etmiş; bazıları ise, “Câhiliyye devrinde Harem dışında birini yaraladıktan veya öldürdükten sonra Kâbe'ye sığınan şahıs, onun peşine düşenlere teslim edilmezdi, o kişi oradan çıkana kadar güven içinde olurdu” diye açıklamışlardır.

4. Âl-i İmrân 3/96, 97.

1. Buhârî, Enbiyâ 9, 40, nr. 3366, 3425; Müslim, Mesâcid 1. nr. 520.

2. Tirmizî, Menâkıb 68, nr. 3925, 3926; İbni Mâce, Menâsik 103, nr. 3108.

3. Aliyyü'l-Kârî, Şerhu's-Şifâ, II, 166.

وهذا مِثْلُ قَوْلِهِ:

﴿وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا﴾ [البقرة: ١٢٥] عَلَى قَوْل بَعْضِهِمْ.

Bazı âlimlere göre, yukarıdaki âyet gibi şu âyet de Kâbe'nin güvenli bir yer olduğunu göstermektedir:

“Biz Kâbe'yi insanlar için toplanıp sevâp kazanma yeri ve güvenli bir mekân yapmıştık.”¹

Hanefî âlimler, bir cinayet işleyip Kâbe'ye sığınanlara Câhiliye devrinde olduğu gibi, İslâm devrinde de dokunulmaz; ancak o kimse himâye edilmez, ona yemek ve su verilmez; mecbur kalıp dışarı çıkınca da yakalanır ve cezâsı verilir, demişlerdir. Bu âyeti, hac ve umre yapanlar, Kâbe'yi veya harem-i şerîfi ziyâret edenler âhiretteki azaptan emin olurlar, diye anlayanlar da olmuştur.

1. Bakara 2/125.

Üç Makbûl Haccın Neler Kazandırdığı

Anlatıldığına göre bazı kimseler, Kayrevan'daki Manastır şehrinde yaşayan Sa'dûn el-Havlânî adlı âlime giderek, Berberî Kütâme kabilesinden olan eşkiyâların bir adamı öldürüp bütün gece yaktıklarını, fakat adamın vücûdunun eskiden ne ise yine öyle bembeyaz kaldığını söylediler. Bunun üzerine Sa'dûn el-Havlânî: "Öyleyse o adam üç makbûl hac yapmış biri olmalıdır." dedi. Haber getirenler: "Evet, o adam üç defa hac yaptı." deyince şunu söyledi: "Resûl-i Ekrem Efendimiz'in şöyle buyurduğunu bana haber verdiler:

'Bir kimse bir defa haccederse, Allah'a olan borcunu ödemiş olur.'

Allah'a olan borcunu ödemiş olur ifâdesi şu âyet-i kerîmeye işaret etmektedir: "Hacca gitmeye gücü yeten insanlara Beytullah'ı haccetmek Allah'ın bir emridir."²

'Bir kimse iki defa haccederse, Rabbine karz-ı hasenle borç vermiş olur.'

lını ve canını yine O'nun gösterdiği yolda harcamaktır. Kur'ân-ı Kerîm'de belirtildiğine göre "kat kat fazlasını almak" bâzen bir verip on almaktır: "Bir iyilik eden, on misli iyilik görecektir."²

'Bir kimse de üç defa haccederse, Cenâb-ı Hak onun vücûdunun kıllarını ve derisini Cehennem ateşine haram eder.'

"Ey Kâbe Sen Ne Yücesin!"

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'ye bakarak şöyle buyurmuştur:

"Merhaba ey Beyt-i Şerîf! Sen Allah katında ve insanların gözünde ne kadar da yüce, ne kadar da değerlisin!"³

Resûl-i Ekrem Efendimiz bu sözü ya hicret veya Mekke fethi yahut Vedâ Haccı sırasında Mekke'ye duyduğu sevgiyi ifâde etmek için söylemiştir.

وَحُكِيَ أَنَّ قَوْمًا أَتَوْا سَعْدُونَ الْخَوْلَانِي^(١) بِالْمُنَسْتِيرِ^(٢) فَأَعْلَمُوهُ أَنَّ كُتَامَةَ^(٣) (١٣٩/ب) قَتَلُوا رَجُلًا ، وَأَضْرَمُوا عَلَيْهِ النَّارَ طَوَّلَ اللَّيْلِ . فَلَمْ تَعْمَلْ فِيهِ [شَيْئًا] وَبَقِيَ أَيْضَ الْبَدَنِ ، فَقَالَ : لَعَلَّهُ حَجَّ ثَلَاثَ حَجَجٍ ؟ ! قَالُوا : نَعَمْ . قَالَ : حَدَّثْتُ أَنَّ مَنْ حَجَّ حِجَّةً أَدَّى فَرْضَهُ ،

وَمَنْ حَجَّ ثَانِيَةً دَايِنَ رَبِّهِ ،

Hadisteki bu ifâde de şu âyet-i kerîmeye işaret etmektedir: "Verdiğinin kat kat fazlasını kendisine geri vermesi için kim Allah'a güzel bir borç vermek ister?"¹

Allah'a borç vermek, O'nun rızâsını kazanmak için ma-

وَمَنْ حَجَّ ثَلَاثَ حَجَجٍ حَرَّمَ اللَّهُ شَعْرَهُ وَبَشَرَهُ عَلَى النَّارِ .

١٥١٥ - وَلَمَّا نَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى الْكَعْبَةِ قَالَ : «مَرْحَبًا بِكَ مِنْ بَيْتٍ ؛ مَا أَعْظَمَكَ ! وَأَعْظَمَ حُرْمَتَكَ !»^(٤) .

2. Âl-i İmrân 3/97.

1. Bakara 2/245.

2. En'âm 6/160.

3. Hadis için bakınız: Beyhakî, Şu'abü'l-îmân (Zağlûl), III, 444, nr. 4014; Elbânî, Silsiletü'l-ehâdisi's-sahiha, VII/2, 1248-1250, nr. 3420.

Duâların Kabul Edildiği İki Yer

Peygamber Efendimiz kendisinden rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte şöyle buyurmuştur:

“Bir kimse, Hacerülesved’in bulunduğu köşede Allah’a duâ ederse, Cenâb-ı Hak onun duâsını mutlaka kabul eder. Altınoluk’un altında yapılan duâ da aynı şekilde makbûldür.”

Hasan-ı Basrî’nin Mekkelilere hitâben yazdığı *Fezâilü Mekke* adlı eserinde (s. 25), Resûl-i Ekrem Efendimiz’in şöyle buyurduğu rivâyet edilmektedir: “Bir kimse, Hacerülesved’in bulunduğu köşede duâ ederse, Allah Teâlâ onun duâsını mutlaka kabul eder. Rûkn-i Yemânî’de yapılan duâ da aynı şekilde makbûldür.”

Yine Resûl-i Ekrem Efendimiz bir hadisinde şöyle buyurmuştur:

“Kim Makâm-ı İbrâhîm’in arkasında iki rekât nâfile namaz kılsa, onun geçmiş ve gelecek günahları bağışlanır. O kimse kıyâmet gününün sıkıntısından emniyet içinde olarak haşrolunur.”¹

Makâm-ı İbrâhîm, daha önce de söylendiği üzere Hz. İbrâhîm’in Kâbe’nin duvarını örerken veya insanları hacca çağırırken yahut ezân okurken üzerine bastığı ve üzerinde ayağının izinin kaldığı taşır.

Mültezem’de Yapılan Duâ Mutlaka Kabul Edilir Abdullah ibni Abbâs radiyallahu anhümâ Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle buyururken işittiğini söylemiştir:

“Bir kimse şu Mültezem’de Allah Teâlâ’ya duâ ederek O’ndan bir şey isterse, duâsı mutlaka kabul edilir.”²

Mültezem, Hacerülesved ile Kâbe kapısı arasında bulunan iki metrelik bir kısımdır. Hacılar tavâftan sonra burada ısrarla duâ ettikleri için, buraya “sıkı sıkıya yapılan yer” anlamında Mültezem denmiştir.

۱۵۱۶ - وفي الحديث ، عنه عليه السلام : « ما مِنْ أَحَدٍ يَدْعُو اللَّهَ [تعالى] عند الرُّكنِ الأسودِ إِلَّا استجابَ الله له ، وكذلك عند المِيزَابِ »^(٥) .

۱۵۱۷ - وعنه عليه السلام : « مَنْ صَلَّى خَلْفَ الْمَقَامِ رَكَعَتَيْنِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ ، وَحُشِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْآمِنِينَ »^(١) .

۱۵۱۸ - قال الفقيه القاضي أبو الفضل - رحمه الله - : قرأتُ عليّ القاضي الحافظ أبي عليّ رحمه الله ، قلت له^(٢) : حدثك أبو العباس العُدْرِيّ ؛ [قال] : حدثنا أبو أسامة : محمد بن أحمد بن محمد الهَرَوِيّ ، حدثنا الحسن بن رَشِيق ، سمعتُ أبا الحَسَنِ : محمد بن الحسن بن راشد ، سمعتُ أبا بكر : محمد بن إدريس ، سمعتُ الحُمَيْدِيّ ؛ قال : سمعتُ سُفْيَانَ بن عُيَيْنَةَ ، قال : سمعتُ عَمْرُو بن دِينَار قال : سمعتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يقول : سمعتُ رسولَ اللَّهِ ﷺ يقول : « ما دعا أَحَدٌ بشيءٍ في هذا الْمُلتَزَمِ إِلَّا استُجِيبَ لَهُ »^(٣) .

1. Süyûtî bu rivâyetin, Hasan-ı Basrî’nin Mekkelilere yazdığı risâlede bulunduğunu söylemektedir. *Menâhilü’s-safâ* (Semîr), s. 214, nr. 1153.

2. Müttakî el-Hindî, *Kenzü’l-ummâl* (Sekkâ), XII, 220, nr. 34758. Süyûtî bu rivâyetin de, Hasan-ı Basrî’nin Mekkeliler’e yazdığı risâlede bulunduğunu söylemektedir (*Menâhilü’s-safâ* [Semîr], s. 214, nr. 1154). Beyhakî, bu hadisi Abdullah ibni Abbâs radiyallahu anhümânın kendi sözü olarak rivâyet etmiştir (*es-Sünenü’l-kübrâ* [Atâ], V, 164).

قال ابن عباس: وأنا فما دعوتُ الله بشيء في هذا المُلتزم منذُ سمعتُ هذا من رسول الله ﷺ إلا استُجيبَ لي.

وقال عمرو بن دينار: وأنا فما دعوتُ الله تعالى بشيء في هذا المُلتزم منذُ سمعتُ هذا من ابن عباس إلا استُجيبَ لي.

وقال سُفيان: وأنا فما دعوتُ الله بشيء في هذا المُلتزم منذُ سمعتُ هذا من عمرو بن دينار إلا استُجيبَ لي.

قال الحميدي^(١): وأنا فما دعوتُ الله بشيء في هذا المُلتزم منذُ سمعتُ هذا من سُفيان إلا استُجيبَ لي.

[و] قال محمد بن إدريس (أ/١٤٠): وأنا فما دعوتُ الله بشيء في هذا المُلتزم منذُ سمعتُ هذا من الحميدي إلا استُجيبَ لي.

Yine Abdullah ibni Abbâs (v. 68/687) şöyle demiştir: “Ben bu hadisi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden duyduğumdan beri şu Mültezem’de Allah Teâlâ’dan ne istemişsem mutlaka kabul edilmiştir.”

Bu hadisi İbni Abbâs’tan rivâyet eden tâbiîn muhaddislerinden Amr ibni Dînâr¹ (v. 126/744): “Ben de bu hadisi İbni Abbâs’tan duyduğumdan beri şu Mültezem’de Allah Teâlâ’ya yaptığım her duâ mutlaka kabul edilmiştir.” dedi.

Bu hadisi Amr ibni Dînâr’dan rivâyet eden tebe-i tâbiîn muhaddislerinden Süfyân ibni Uyeyne (v. 198/814): “Ben de bu hadisi Amr ibni Dînâr’dan duyduğumdan beri şu Mültezem’de Allah Teâlâ’ya yaptığım her duâ mutlaka kabul edilmiştir.” dedi.

Bu hadisi Süfyân ibni Uyeyne’den rivâyet eden hadis hâfızı ve fakih Abdullah ibni Zübeyr el-Humeydî² (v. 219/834): “Ben de bu hadisi Süfyân ibni Uyeyne’den duyduğumdan beri şu Mültezem’de Allah Teâlâ’ya yaptığım her duâ mutlaka kabul edilmiştir.” dedi.

Bu hadisi Humeydî’den rivâyet eden Ebû Bekir Muhammed bin İdrîs³ (v. 267/881): “Ben de bu hadisi Humeydî’den duyduğumdan beri şu Mültezem’de Allah Teâlâ’ya yaptığım her duâ mutlaka kabul edilmiştir.” dedi.

1. Amr ibni Dînâr Mekkeli fakihlerden müctehid bir âlim ve muhaddis idi. Hz. Ali, Ebû Hüreyre, Câbir ibni Abdillâh gibi sahâbîlerden ve tâbiîn büyüklerinden hadis rivâyet etmişti. Onun ünlü talebesi Süfyân ibni Uyeyne, hocası Amr ibni Dînâr’dan duyduğu bir hadisi, başkalarından duyacağı yirmi hadise tercih ederdi.
2. Hadis hâfızı Ebû Bekir Abdullah ibni Zübeyr el-Humeydî’nin soyu, Kusay’da Resûl-i Ekrem’in soyu ile birleşir. İmâm Buhârî işte bu sebeple *el-Câmiu’s-sahîh*’ine hocası Humeydî’den rivâyet ettiği «إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ» (Yapılan işler niyetlere göre değerlendirilir) hadisiyle başlar. Humeydî, hocası Süfyân ibni Uyeyne’den on dokuz yıl boyunca hadis rivâyet etmiş ve ondan hiç ayrılmamıştır. Bu sebeple Humeydî, Süfyân ibni Uyeyne’nin rivâyetlerini en iyi bilen muhaddislerden biriydi.
3. Ebû Bekir Muhammed ibni İdrîs ibni Ömer el-Mekkî Humeydî’nin kâtibidir.

[و] قال أبو الحسن: محمد بن الحسن: وأنا فما دعوتُ الله بشيء في هذا المُلْتَزَمِ منذُ سمعتُ هذا من محمد بن إدريسٍ إلا استُجِيبَ لي.

قال أبو أسامة: وما أذكر الحسن بن رَشِيق قال فيه شيئاً: وأنا فما دَعَوْتُ الله بشيء في هذا المُلْتَزَمِ منذُ سمعتُ هذا من الحسن بن رَشِيق إلا استُجِيبَ لي من أَمْرِ الدنيا ، وأنا أَرْجُو أن يُسْتَجَابَ لي مِنْ أَمْرِ الآخِرَةِ.

قال العُدْرِي: وأنا فما دَعَوْتُ الله بشيء في هذا المُلْتَزَمِ منذُ سمعتُ هذا من أبي أسامة إلا استُجِيبَ لي.

قال أبو علي: وأنا فقد دعوتُ الله فيه بأشياء كثيرة واستُجِيبَ لي بعضها ، وأرجو من سَعَةِ فَضْلِهِ أَنْ يُسْتَجِيبَ لي بَقِيَّتِهَا.

قال القاضي أبو الفضل: قد ذكرنا نَبْذاً من هذه التُّكْتِ في هذا الفصل وإن لم تكن من الباب ، لتعلقها بالفصل الذي قبله حِرْصاً على تمام الفائدة؛ والله الموفق للصواب [برحمته].

4. Zehebî ve İbni Hacer el-Askalânî, Ebü'l-Hasan Muhammed ibni Hasan ibni Alî bin Râşid el-Ensârî'nin güvenilir bir râvî olduğunu, Mültezem'de duâ konusunda mevzû bir rivâyet naklettiğini söylemişlerdir (Zehebî, *Mizânü'l-i'tidâl*, III, 518; İbni Hacer, *Lisânü'l-Mizân*, V, 130).

5. Ebû Üsâme Muhammed ibni Ahmed ibni Muhammed el-Herevî, hem muhaddis hem de kırâat âlimidir. Mekke'de ve Dimaşk'ta hadis rivâyet etmiştir.

1. Mısırlı hadis hâfızı Ebû Muhammed Hasan ibni Raşîk el-Askerî, güvenilir bir muhaddis idi.

2. Ebü'l-Abbâs Ahmed ibni Ömer ibni Enes el-Endelüsî ed-Dilâf güvenilir bir muhaddis ve İbni Abdilber en-Nemerî ile İbni Hazm'in de hocasıdır. *Delâilü'n-nübüvve, el-Mesâlik ve'l-memâlik* gibi eserleri vardır (Zehebî, el-İber [Zağlûl], II, 338).

3. İbni Sükkere diye tanınan Kâdî Ebû Alî Hüseyin ibni Muhammed es-Sadeî, hadis, fıkıh ve kırâat âlimiydi. Hadis ilmini ve râvilerin hâllerini iyi bilirdi; *Sahîh-i Buhârî*, *Sahîh-i Müslim* ve *Sünen-i Tirmizî*'yi okutmakla meşgul olurdu.

Bu hadisi Muhammed bin İdrîs'ten rivâyet eden Ebü'l-Hasan Muhammed ibni Hasan ibni Râşid⁴: “Ben de bu hadisi Muhammed bin İdrîs'ten duyduğumdan beri şu Mültezem'de Allah Teâlâ'ya yaptığım her duâ mutlaka kabul edilmiştir.” dedi.

Ebû Üsâme el-Herevî⁵ (v. 417/1026) şöyle demiştir: “Ben Hasan ibni Raşîk'ın¹ (v. 370/980) bu hususta bir şey söylediğini duymadım, fakat bu hadisi Hasan ibni Raşîk'tan duyalı beri şu Mültezem'de dünya ile ilgili olarak yaptığım her duâyı Allah Teâlâ mutlaka kabul etmiştir. Âhiretle ilgili duâlarımın da kabul edileceğini umarım.”

Endülüslü hadis hâfızı Ebü'l-Abbâs el-Uzrî² (v. 478/1085) şöyle demiştir: “Ben bu hadisi Ebû Üsâme'den duyduğum günden beri şu Mültezem'de Allah Teâlâ'ya yaptığım her duâ mutlaka kabul edilmiştir.”

Kâdî İyâz'ın hocası, Ebü'l-Abbâs el-Uzrî'nin de talebesi olan Endülüslü hadis âlimi Ebû Alî ibni Sükkere³ (v. 514/1120) ise şöyle demiştir: “Ben de Mültezem'de Allah Teâlâ'dan birçok şey niyâz ettim. Bu isteklerimin bir kısmı kabul edildi. Rabbimin sonsuz lütfundan geri kalan duâlarımı da kabul buyurmasını niyâz ederim.”

Kâdî İyâz şöyle demiştir:

“Bu bahiste, konumuzla doğrudan ilgili olmamakla beraber bir önceki bahisle ilgili bazı faydalı ve tamamlayıcı bilgiler verdik. Bizleri lütfu ve merhametiyle doğruya eristirecek olan Allah'tır.”

GELECEK DERS

Tarih: 29 Eylül 2019, Pazar

Zaman: Öğle Namazından bir saat önce

Yer: Eyüp Sultan Camii-i Şerif'inde

yapılması planlanmaktadır.